

بیمارستان امام خمینی بناب (ره)

کورتون ها

نظیم و بازنگری:

هیرامی: سوپروایزر آموزش سلامت

تایید کننده: دکتر شرقی

تدوین: ۱۴۰۱

ویرایش: اول

بازنگری: ۱۴۰۴

کد سند: ۱۲۴-PA-PHE

داروهای کورتونی شامل چه داروهایی هستند و چگونه در بدن عمل میکنند:

داروهای کورتیکواستروئیدی - از جمله کورتیزون،

هیدروکورتیزون و پردنیزون، دکزامتازون

، بتامتازون، تریامسینولون و... - در درمان بسیاری از بیماری‌ها مانند بثورات پوستی، بیماری التهابی روده و آسم و آلرژی و... مفید هستند. این داروها مانند آسپرین یا بروفن یا مفنامیک اسید خاصیت ضد التهابی دارند. هنگامی که کورتیکواستروئیدها در دوزهای بالا تجویز می‌شوند، از ترشح فاکتورهای التهابی در بدن جلوگیری کرده و نشانه‌های التهاب را سرکوب می‌کنند. این می‌تواند علائم و نشانه‌های بیماری‌های التهابی مانند تورم مفصل، دفع پروتئین از ادرار یا سندروم نفروتیک، آسم یا بثورات پوستی را کاهش دهد.

کورتیکواستروئیدها همچنین سیستم ایمنی شما را سرکوب می‌کنند، که می‌تواند به کنترل شرایطی کمک کند که در آن سیستم ایمنی فرد به اشتباه به بافت‌های خود حمله می‌کند.

حمله سیستم ایمنی به بافت‌های بدن را اصطلاحاً بیماری‌های خودایمنی می‌گویند. نمونه‌های بیماری‌های خود ایمنی لوپوس، نفریت یا التهاب کلیه، بیماری‌های پوستی شدید مثل استون جانسون و بسیاری دیگر از بیماری‌ها می‌باشد.

وظیفه سیستم ایمنی بدن محافظت از بدن در مقابل عوامل بیگانه مثل میکروب و ویروس و... می‌باشد و در پیوند اعضا این حمله به بافت و عضوی که پیوند شده است به شدت اتفاق می‌افتد و به همین دلیل کورتون با دوزهای بالا پایه درمانی بیماران بعد از پیوند است تا این اثر سیستم ایمنی بدن را سرکوب کند و به بافت پیوندی فرصت بقا در بدن فرد جدید بدهد.

کورتیکواستروئیدها چه عوارض جانبی می‌توانند ایجاد کنند؟

از آنجایی که کورتیکواستروئیدهای خوراکی به جای یک ناحیه خاص، کل بدن شما را تحت تأثیر قرار می‌دهند، این راه تجویز بیشتر احتمال دارد که عوارض جانبی قابل توجهی ایجاد کند. عوارض جانبی به دوز و مدت زمانی که دارو را دریافت می‌کنید بستگی دارد و ممکن است شامل موارد زیر باشد:

- احتباس مایعات، که باعث تورم در ساق پا می‌شود
- بی‌خواب و تحریک پذیری
- افزایش اشتها
- افزایش فشار خون
- مشکلات مربوط به نوسانات خلقی، حافظه، رفتار و سایر اثرات روانی مانند گیجی یا هذیان
- ناراحتی معده
- افزایش وزن، با رسوب چربی در شکم، صورت و پشت گردن

هشدار: با توجه به خاصیت افزایش اشتها و افزایش وزن داروهای کورتونی مواردی مشاهده شده که افراد سود جو در قالب داروهای سنتی ساختنی این دارو را برای افزایش وزن کودکان تجویز کرده اند لذا از مصرف داروهای ترکیبی بی نام و نشان جدا خودداری کنید.

قطع ناگهانی داروهای کورتونی خوراکی میتواند منجر به شوک و یا عود شدید بیماری اولیه بشود

هنگام مصرف طولانی مدت کورتیکواستروئیدهای خوراکی، ممکن است موارد زیر را تجربه کنید:

- افزایش فشار در چشم (آب سیاه)
- کدر شدن عدسی در یک یا هر دو چشم (آب مروارید)
- صورت گرد (چهره ماه مانند)
- قند خون بالا، که می تواند باعث تحریک یا بدتر شدن دیابت شود
- افزایش خطر عفونت، به ویژه با میکروارگانیزم های رایج باکتریایی، ویروسی و قارچی
- نازک شدن استخوان ها (پوکی استخوان) و شکستگی
- سرکوب تولید هورمون غده فوق کلیوی که ممکن است منجر به علائم و نشانه های مختلفی از جمله خستگی شدید، از دست دادن اشتها، حالت تهوع و ضعف عضلانی شود.
- آکنه، پوست نازک، خطوط قرمز رنگ در پوست، کبودی و کندتر شدن بهبود زخم
- اختلال در افزایش رشد قدی در کودکان
- سردرد
- **هشدار:** در افرادی که بیش از دو تا سه هفته از داروهای

کورتونی خوراکی یا تزریقی استفاده کرده اند، در صورت استرسهای روحی یا جسمی شدید و یا ابتلا به یک بیماری جدی دوز کورتون باید به طور موقت افزایش یابد. در غیر این صورت به علت سرکوب شدن غده فوق کلیوی بدن نمیتواند با استرس جدی مقابله کند و احتمال شوک وجود دارد. این حالت برای افرادی که سابقه مصرف مدت طولانی کورتون در طی یکسال اخیر داشته و حتی در حال حاضر این دارو را مصرف نمیکنند نیز صادق است

عوارض جانبی کورتیکواستروئیدهای استنشاقی

هنگام استفاده از کورتیکواستروئید استنشاقی، ممکن است مقداری از دارو به جای اینکه به ریه ها برود، در دهان و گلو شما رسوب کند. این می تواند باعث:

- عفونت قارچی در دهان (برفک دهان)
- گرفتگی صدا بشود.

اگر بعد از هر بار پف کردن دستگاه استنشاقی کورتیکواستروئید خود غرغره کنید و دهان خود را با آب بشویید - قورت ندهید - ممکن است بتوانید از تحریک دهان و گلو جلوگیری کنید.

تاثیر کورتونهای استنشاقی بر قد و اشتها بسیار ناچیز است.

عوارض جانبی کورتیکواستروئیدهای موضعی

کورتیکواستروئیدهای موضعی می توانند منجر به نازک شدن پوست، ضایعات پوستی قرمز و آکنه شوند .

نکته: مصرف زیاد و طولانی مدت پماد های پوستی کورتونی میتواند به علت جذب بالا و مداوم همان عوارض مصرف کورتونهای خوراکی را ایجاد کند و مصرف آنها باید تحت نظر پزشک باشد.

عوارض جانبی کورتیکواستروئیدهای تزریقی

کورتیکواستروئیدهای تزریقی می توانند عوارض جانبی موقتی در نزدیکی محل تزریق ایجاد کنند، از جمله نازک شدن پوست، از دست دادن رنگ در پوست، و درد شدید پس از تزریق شناخته می شود. علائم و نشانه های دیگر ممکن است شامل گرگرفتگی صورت، بی خوابی و قند خون بالا باشد. پزشکان معمولاً بسته به وضعیت هر بیمار، تزریق کورتیکواستروئید را به سه یا چهار بار در سال محدود می کنند.

چگونه از ایجاد عوارض داروهای کورتیکواستروئیدی جلوگیری کنیم

کورتون باعث افزایش اشتها و چاقی میشود در نتیجه برای رفع گرسنگی از غذاهای فیبری حجیم کم کالری مثل کاهو، خیار و استفاده شود.

فشار خون بیمار در ابتدا ی شروع کورتون هر دوهفته و سپس هر سه ماه چک شود

از آنجا که کورتون باعث احتباس آب و الکترولیت در بدن میشود از مصرف غذاها شور اجتناب شود

در صورت معده درد یا سابقه بیماری گوارشی بخصوص سابقه خونریزی معده جهت بررسی کاملتر سیستم گوارشی قبل از شروع کورتون ، به پزشک خود اطلاع دهید.

در صورت بروز سردرد بعد از شروع داروی کورتونی به پزشک خود اطلاع دهد

قد کودکانی که روی کورتون هستند باید هر ۶ ماه پایش شود

در کنار مصرف کورتون باید از قرص یا شربت کلسیم و ویتامین د استفاده کرد

استفاده از ضد آفتاب توصیه میشود

مشاوره قلب و اکوی قلب هر ۱۲ ماه بخصوص در افراد چاق

مشاوره چشم پزشکی و معاینه چشم هر ۶ ماه

در صورت احساس ضعف در عضلات اندامها به پزشک اطلاع دهید

شماره تماس بیمارستان

۰۳۷۶۳۰۹۰-۰۴۱ داخلی ۳۵۶